

Lausuntopyyntö kansallinen vesihuoltouudistuksen ohjelmaluonnos

7/11.04/2021

Tekla 26.01.2021 § 8 Valmistelija: tekninen johtaja

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää kunnan lausuntoa kansallisen vesihuoltouudistuksen visiosta ja sen toimeenpano-ohjelman luonnoksesta päivämäärällä 7.12.2020. Lausuntoa pyydetään 8.2.2021 mennessä. Luonnoksessa on muun muassa listattu vesihuollon kymmenen keskeisintä kehittämistarvetta lähivuosille.

Kansallisella vesihuoltouudistuksella (16.1.2020 – 31.12.2022) etsitään ratkaisuja Suomen vesihuollon uudistamiseen ja toimintaympäristön muutosten ennakointiin. Uudistuksella tuetaan myös YK:n kestävän kehityksen tavoitteita sekä kotimaassa että kansainvälisessä yhteistyössä. Näihin tavoitteisiin myös Suomi on sitoutunut. Vesihuoltouudistuksen tavoitteena on varmistaa kaikille vesihuoltolaitosten asiakkaille turvallinen ja laadukas vesihuolto sekä edistää mm. uuden teknologian keinoin vesihuollon energia- ja resurssitehokkuutta.

Vesihuoltotoimialan yksi suurimmista haasteista on vesihuoltolaitoskentän hajanaisuus; vesihuoltolaitoksia on 1 100 mutta 80 suurinta toimijaa tuottaa noin 80 prosenttia kaikista vesihuollon palveluista. Monilla pienillä vesihuoltolaitoksilla on pulaa sekä osaajista että resursseista. Myös itse vesihuollon toimintaympäristö on rajussa muutoksessa. Ilmastonmuutos aiheuttaa sään ääri-ilmiöitä, jotka aiheuttavat haasteita sähkönjakelulle ja sitä kautta talousveden jakeluun ja jätevesien käsittelyyn. Kuntatalouden niukkuus sekä tiukentuvat määräykset energiatehokkuuteen ja riskienhallintaan liittyen haastavat vesihuoltoalaa entisestään.

Ohjelmaluonnoksessa esitetyt toimenpide-ehdotukset vesihuoltoalalle ovat seuraavat:

- a) vesihuoltolainsäädännön uudistus vaiheittain
- b) hyvän vesihuollon kriteeristön käyttöönotto
- c) vesihuoltolaitosten talouden ja toiminnan laadun valvonnan tehostaminen
- d) alueellisen yhteistyön kehittäminen
- e) pitkäjänteinen investointisuunnittelu ja vesihuollon kehittäminen
- f) kohdennettu neuvonta apua tarvitseville vesihuoltolaitoksille ja kunnille
- g) pätevyysvaatimukset vesihuoltoalalle
- h) vesihuollon urapolkujen kehittäminen
- i) alueellisten vesiosaamis- ja kiertotalouskeskittymien yhteistyön edistäminen
- j) vesihuoltolaitosten digitalisaatiovalmiuksien ja tiedonhallinnan ke-

hittäminen

Punkalaitumen kunta toteaa, että Kansallinen vesihuoltouudistus on tarpeellinen ja sen päätavoitteet ovat oikeansuuntaiset. Vaikka vesihuolto Suomessa on hyvällä tasolla ja ala nauttii oikeutettua arvostusta, tuo varsinkin taloudelliset ja toimintaympäristön muutokset kehittämistarpeen, johon uudistus pääsääntöisesti hyvin vastaa.

Vesihuoltolaitosten talouden ja toiminnan laadun valvonnan tehostamiseen tähtäävää ohjelmaluonnoksen toimenpide-ehdotusta Punkalaitumen kunta ei näe kovin merkittävänä mutta sen kohdentaminen vain isoihin laitoksiin voisi olla perusteltua.

Alueellisen yhteistyön kehittäminen vesihuollon alalla on erittäin suotavaa mutta myös erittäin haastavaa. Yhteistyöverkoston ja -yhteistyömenetelmien laatimiseen tulisi saada koordinoijaksi alueellinen taho, jotta yhteistyön laajuus tulisi mitoitettua oikein ja saataisiin kokonaisnäkemys alueellisesta vesihuollosta.

Pätevyysvaatimuksia tarvitaan vesihuoltoalalla mutta mikäli niistä tulee lakiin sidottuja, on edessä entistä haastavampi tilanne rekrytoinneissa. Nykyiselläkin on haastavaa rekrytoida ammattitaitoisia ja sitoutuneita työntekijöitä kunnalliselle vesihuoltolaitokselle ja mikäli vaatimuksia kiristetään, lähenee tilanne mahdotonta, joten pätevyysvaatimusten määrittäminen kannattaa tutkia huolella. Mahdolliset, tulevat pätevyysvaatimukset tulee ottaa huomioon myös koulutusta tarjoavissa oppilaitoksissa.

Vesihuoltolaitosten tietojärjestelmien ja digiosaamisen kehittäminen on vesihuoltolaitosten elinehto, tähän tulisi panostaa entistä enemmän tarjoamalla koulutusta ja julkista rahoitusta järjestelmien uudistamiseen.

Oheismateriaalina Kansallisen vesihuoltouudistuksen visio ja toimenpideohjelmaluonnos

Lisätiedot: tekninen johtaja Satu Alajärvi p. 040 645 2141

Esittelijä:

Tekninen lautakunta tutustuu Kansalliseen vesihuoltouudistuksen visioon ja toimenpideohjelman luonnokseen ja jättää edellä mainitun lausunnon Maa- ja metsätalousministeriölle.

Päätös:

Tekninen lautakunta hyväksyi esittelijän päätösehdotuksen yksimielisesti.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

Punkalaitumen kunnassa 29.1.2021

Kari Isokivijärvi
pöytäkirjanpitäjä

Jakelu

Maa- ja metsätalousministeriö